

Eläinlääkintähuoltolaki loppusuoralla

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta viimeistelee parhaillaan lausuntoaan hallituksen esityksestä uudeksi eläinlääkintähuoltolaksi. Valiokunta on toiminut ripeästi ja vastuullisesti. Kuulemiset vahvistivat, että hankkeesta vallitsee laaja yhteisymmärrys. Koska esitys on kompromissi, kaikkiin yksityiskohtiin ei kuitenkaan olla tyytyväisiä kaikkialla - ja hyvä niin. Ymmärrettävää on, että eläinlääkärikunta olisi halunnut peruseläinlääkäripalvelun järjestämistä koskevan kunnan velvollisuuden kirjattavaksi lakiin nykykäytännön mukaisesti. Yhtä ymmärrettävää on se, että kuntien edustajat vastustavat tiukasti kaikkia hankkeita kunnan velvollisuuksien laajentamisesta riippumatta tosielämän käytännöistä. Vastakkaiset näkemykset eivät kuitenkaan ole estäneet sopimista lain muusta sisällöstä. Siten uusi laki saadaan mitä todennäköisimmin voimaan vielä tämän vuoden puolella.

Lain käsittelyn viimeisimmässä vaiheessa on tarvittu oikeudellista hienosäätöä. Julkisen eläinlääkintäpalvelun suhde tuotantoeläinten terveydenhuolto-ohjelmiin kirjataan omaan kohtaansa. Poliisin virka-avusta säädettyä viitataan suoraan poliisilakiin. Eviraa avustavien asiantuntijoiden virkavastuuta ja Eviran päätösten muutoksenhakua tarkennetaan. Yhteensopivuus ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta säädetyn tuoreen lain kanssa varmistetaan.

Valiokunnan jäsenet ovat ilmaisseet moneen kertaan ja painokkaasti huolensa tuotantoeläimille tarkoitettujen eläinlääkäripalveluiden saatavuudesta. He katsovat, että eläinlääkärikoulutuksen tarvetta ja rakennetta on arvioitava tässä valossa. Jotkut kiivaimmista ovat olleet valmiita määräämään valmistuville eläinlääkäreille pakollisen kunnaneläinlääkäripalvelun! Varmaa on, että saatavuuden ja palvelutason, erityisesti päivystyksenaikaisen palvelutason, kehitystä on tarkasteltava huolella tulevina vuosina.

Eläinlääkkeiden luovuttamisen säännöt ovat herättäneet kansanedustajien huomion. Ministeriö on nyt, kuten jo aiemminkin, ilmoittanut, että näitä sääntöjä uudistetaan jatkossa tuotantoeläinten terveydenhuollon tarpeiden mukaan, kunhan uusi eläinlääkintähuoltolaki saadaan voimaan. Tulevassa keskustelussa mielestäni on tarpeen pitää mielessä eläinten terveydenhuollon tärkein tavoite: eläinten hyvinvoinnin parantaminen sairastuvuutta vähentämällä. Eläinlääkkeiden luovuttamista koskevien sääntöjen on palveltava tätä tavoitetta. Silti asiaa voidaan ja sitä pitää tarkastella ennakkoluulottomasti. Ehkä oppia olisi saatavissa niistä naapurimaista, jotka ovat edenneet eläinten terveydenhuollossa meitä pidemmälle.

Uskon vakaasti, että uusi eläinlääkintähuoltolaki mahdollistaa eläinlääkintäpalveluiden järjestämisen nykyistä kestävämmällä tavalla. Tämä huomio koskee erityisesti veloitteita organisoida päivystyspalvelut uudella tavalla. Kaikkia ongelmia ja yksityiskohtia uusi laki ei ratkaise. Näissä yksityiskohdissa lisää apua pitäisi löytyä nyt säädettävästä pakollisesta suunnittelusta.

Ehdottomasti tärkein uudistus - hallitusohjelman mukaisesti - on, että eläinten omistajille tarkoitetut eläinlääkintäpalvelut ja niihin sisältyvät eläinten terveydenhuoltopalvelut voidaan erottaa viranomaisvalvonnasta nykyistä selkeämmin. Maataloustuotannon täydentävien ehtojen valvonta ja EU-eläinsuojelutarkastukset siirretään kunnista kokonaan aluehallinnon vastuulle. Tehtävään annetaan myös riittävä resurssi. Kunnat ja kunnissa erityisesti ympäristöterveydenhuollon yksiköt ovat edelleen avainasemassa, kun kunnaneläinlääkäreiden työnjakoa kehitetään. Kun valtio sitoutuu hankkimaan kunnilta eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää viranomaisvalvontaa sen täydestä hinnasta, mahdollisuudet praktiikan ja virkatehtävien eriyttämiseen lisääntyvät.

Matti Abo
osastopäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö